

**SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJASTON
HANKINTAOHJELMA**
(Liite Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjaston kokoelmapolitiikkaan)

Hyväksytty Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran hallituksen kokouksessa 18.11.2013

Sisällys

JOHDANTO	2
KULTTUURIEN TUTKIMUS.....	2
Folkloristiikka (perinteentutkimus).....	2
Uskontotiede	3
Kansatiede (etnologia)	4
Kulttuuriantropologia.....	4
Etnomusikologia	5
KIRJALLISUUDENTUTKIMUS JA KAUNOKIRJALLISUUS.....	6
Kirjallisuudentutkimus.....	6
Kaunokirjallisuus	7
MUU KIRJALLISUUS.....	8

JOHDANTO

Hankintaohjelma sisältää Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjaston tieteenalakokoelmien kuvaukset ja uuden aineiston valintaa ohjaavat periaatteet. Hankintaohjelma liittyy kirjaston kokoelmapolitiikkaan, joka kuvaa kirjaston kokoelmien perustaa, erityispiirteitä ja merkitystä sekä määrittelee kokoelmatyön yleiset periaatteet ja tavoitteet.

KULTTUURIEN TUTKIMUS

Kulttuurien tutkimuksen kokoelmaan sisältyy julkaisuja folkloristiikan, uskontotieteen, kansatieteen, kulttuuriantropologian ja etnomusikologian alalta. Eri alojen julkaisut muodostavat kansanomaista kulttuuria ja kulttuurisia ilmiöitä käsittelevien tietoaineistojen kokonaisuuden.

Kokoelma käsittää edustavan valikoiman painettuja monografioita, kausijulkaisuja ja hakuteoksia. Lisäksi siihen kuuluu alan tutkimuksen kannalta tärkeitä elektronisia aineistoja: lehtiä, hakuteoksia ja viitetietokantoja.

Kulttuurien tutkimusta tukevaa kirjallisuutta on myös kirjaston muissa kokoelmissa. Yleiskokoelmissa on muun muassa historian tutkimusta, sosiologiaa ja kirjallisuudentutkimusta. Erikoiskokoelmissa on kulttuurien tutkimukseen soveltuvaa lähdeaineistoa.

Kulttuurien tutkimus on kirjaston keskeisintä hankinnan alaa. Kunkin tieteenalan aineistojen tarkemmat valintaperiaatteet kuvataan jäljempänä erikseen.

Aineiston valinnassa kiinnitetään yksittäisten tieteenalojen ohella huomiota kulttuuri- ja perinnetieteiden kannalta kiinnostavaan monitieteiseen ja eri tieteenalojen väliin sijoittuvaan kulttuuriperinnön ja nykykulttuurin tutkimukseen sekä muiden humanististen ja yhteiskuntatieteellisten alojen ajankohtaisiin tutkimussuuntauksiin.

Folkloristiikka (perinteentutkimus)

Kokoelman kuvaus

Folkloristiikka muodostaa kulttuurien tutkimuksen kokoelman ytimen. Folkloristisen tutkimuksen teoreettinen kehittyminen 1800-luvulta nykypäivään on heijastunut kokoelmaan, mikä tekee siitä tutkimushistoriallisestikin arvokkaan. SKS:n kirjasto on yhdessä kansanrunousarkiston kanssa maan tärkein folklorististen lähde- ja tietoaineistojen tarjoaja.

Kokoelmassa on kattavasti alan kotimaisia julkaisuja ja edustava valikoima ulkomaisia monografioita, tieteellisiä ainesjulkaisuja, aikakauslehtiä ja sarjajulkaisuja. Hakuteoksia ja bibliografioita on runsaasti.

Myös kirjaston erikoiskokoelmissa on folkloristiselle tutkimukselle antoisia tutkimus- ja lähdeaineistoja. Vanha Fennica -kokoelmassa on muun muassa laaja valikoima arkiveisuja. Kalevala-kokoelmassa on eepoksen suomenkielisiä laitoksia ja käännöksiä muille kielille.

M6-kokoelma on akateemikko Matti Kuusen keräämä kansainvälinen sananparsikirjallisuuden kokoelma

Aineiston valintaperiaatteet

- Kotimainen tutkimuskirjallisuus, tieteelliset ainesjulkaisut ja hakuteokset hankitaan kattavasti.
- Kalevalan uudet laitokset, mukaelmat ja käännökset sekä Kalevalaa koskeva tutkimus hankitaan.
- Ulkomaista tutkimuskirjallisuutta ja tieteellisiä ainesjulkaisuja hankitaan valikoiden eri puolilta maailmaa kohdekulttuurista riippumatta. Painopistealuetta ovat eurooppalaiset, suomalais-ugrilaiset ja muut pohjoiset kansat ja kulttuurit.
- Teoria- ja metodikirjallisuutta, tutkimushistorioita ja hakuteoksia hankitaan laajasti.

Uskontotiede

Kokoelman kuvaus

Kirjaston uskontotieteellinen kokoelma palvelee parhaiten kansanuskon ja mytologioiden tutkijoita.

Vanhimmassa aineistossa korostuu suomalais-ugrialaisten ja muiden pohjoisten kansojen uskontoja käsittelevän tutkimuksen osuus. Tämä kuvastaa uskonnotutkimuksemme alkuvaiheiden fennougristisia ja folkloristisia lähtökohtia. Kuitenkin myös vanhimpaan aineistoon sisältyy suomalaisten etnososiologien tuottamia etnografioita kaukaisten kulttuurien parista.

Uudemmassa aineistossa on etnografioita ja uskontoantropologista kirjallisuutta sekä myyttitutkimusta eri puolilta maailmaa. Sisällöllisenä painopisteenä ovat kansanomaiset uskontoperinteet. Muun muassa šamanismia käsittelevää kirjallisuutta on paljon.

Uususkonnollisuutta käsittelevää kirjallisuutta on jonkin verran. Teoria- ja metodikirjallisuutta sekä hakuteoksia on runsaasti.

Aineiston valintaperiaatteet

- Kotimainen uskontotieteellinen kirjallisuus hankitaan kattavasti.
- Ulkomaista tutkimuskirjallisuutta hankitaan valikoiden. Hankinnassa keskitytään kansanomaisen uskontoperinteiden ja mytologioiden tutkimukseen. Painopistealuetta ovat eurooppalaiset, suomalais-ugrilaiset ja muut pohjoiset kansat ja kulttuurit.
- Teoria- ja metodikirjallisuutta, tutkimushistorioita ja hakuteoksia hankitaan laajasti.

Kansalliskirjasto hankkii antiikin uskontojen tutkimusta. Helsingin yliopiston kirjasto hankkii suuria maailmanuskontoja käsittelevää tutkimusta.

Kansatiede (etnologia)

Kokoelman kuvaus

Kirjaston kansatieteellinen aineisto painottuu sisällöllisesti sosiaalista kansankulttuuria ja kansanomaisia kulttuuri-ilmiöitä käsittelevään kirjallisuuteen. Vanhassa aineistossa on lisäksi pääasiassa lahjoina ja julkaisuvaihtoina saatua kotimaista ja itäeurooppalaista esinetutkimusta, rakennusperinteen tutkimusta ja museologiaa.

Kotimaista tutkimuskirjallisuutta on kokoelmassa varsin kattavasti. Myös pohjoismaisen, erityisesti ruotsalaisen etnologian valikoima on huomattava.

Aineiston valintaperiaatteet

- Kotimainen kansatieteellinen kirjallisuus hankitaan esinetutkimusta lukuun ottamatta kattavasti.
- Teoreettisesti, metodologisesti tai tutkimushistoriallisesti merkittävää eurooppalaista etnologiaa hankitaan laajasti.
- Teoria- ja metodikirjallisuutta, tutkimushistorioita ja hakuteoksia hankitaan laajasti.

Museoviraston kirjasto hankkii kansatieteellistä esinetutkimusta ja museologiaa.

Kulttuuriantropologia

Kokoelman kuvaus

Kansallisten tieteiden piirissä tuotettiin etnografisia aineistoja jo kauan ennen antropologian eriytymistä itsenäiseksi tieteenalaksi. Tieteenalojen tiiviin yhteisen historian ansiosta SKS:n kirjastoon on karttunut kulttuuriantropologian kannalta merkittävää kirjallisuutta pitkältä ajalta.

Antropologian itsenäisen aseman vahvistuttua 1900-luvun jälkipuolella alkoi etenkin ulkomaisten tiedejulkaisujen määrä lisääntyä voimakkaasti. Alan kirjallisuutta hankittiin SKS:n kirjastoon tuona aikana monipuolisesti, ottaen laajalti huomioon eri tutkimussuuntauksat ja kulttuurialueet. Nykyisin antropologiset julkaisut muodostavat nimekemmäärältään suurimman kokonaisuuden kulttuurien tutkimuksen kokoelmassa. Kausijulkaisuvalikoima on kansainvälisestäkin tarkastellen huomattava. Hakuteoksia on runsaasti.

Antropologisen aineiston ytimen muodostavat kattava kotimaisten julkaisujen kokoelma sekä laaja valikoima kansainvälistä etnografista ja kulttuuriantropologista kirjallisuutta. Metodisesti, teoreettisesti ja tutkimushistoriallisesti merkittävät julkaisut ovat kokoelman kestäväntä osaa. Kokoelma palvelee antropologisen tutkimuksen ja yliopisto-opetuksen lisäksi monia muitakin ihmistieteiden aloja.

Aineiston valintaperiaatteet

- Kotimainen antropologinen kirjallisuus hankitaan kattavasti.
- Ulkomaista antropologista kirjallisuutta hankitaan tutkimussuuntauksesta tai kulttuurialueesta riippumatta, jos siinä on olennaisia yhteyksiä henkisten kulttuuri-ilmiöiden tutkimukseen. Ulkomaisen tutkimuskirjallisuuden tärkeänä valintaperusteena on teoreettis-metodologinen, etnografinen ja tutkimushistoriallinen merkittävyys.
- Ulkomaista teoria- ja metodikirjallisuutta, tutkimushistorioita ja hakuteoksia hankitaan laajasti.

Helsingin yliopiston kirjasto hankkii Euroopan ulkopuolisia kulttuureita kuvaavia etnografioita.

Etnomusikologia

Kokoelman kuvaus

Kotimaista kansanmusiikkia käsittelevät tutkimus- ja ainesjulkaisut muodostavat SKS:n kirjaston etnomusikologisen kokoelman rungon. Kansanlaulukokoelmia – suomalaisten lisäksi etupäässä suomalais-ugrilaisia ja eurooppalaisia – on satoja.

Antropologisesti painottunut moderni etnomusikologia ei kuulu kirjaston keskeisaloihin. Ulkomaisiin musiikkikulttuureihin keskittyvien julkaisujen osuus on verraten vähäinen. Valikoiman sisällöllisenä painopisteenä on musiikin merkitys perinnekulttuureissa. Edustettuina on kulttuureita maailman eri puolilta.

Aineiston valintaperiaatteet

- Kotimaista kansanmusiikkia ja -tanssia käsittelevä tutkimuskirjallisuus hankitaan suurimmaksi osaksi. Sävellysanalyysiin, soitinrakennukseen ja laulu- ja soittotaitoon liittyvää kirjallisuutta valikoidaan. Suomessa julkaistua antropologista musiikin- ja tanssintutkimusta hankitaan valikoiden sen perusteella, missä määrin se tukee kansankulttuurien tutkimusta.
- Ulkomaisesta tutkimuksesta hankitaan valikoiden kansanmusiikkia ja -tanssia käsittelevää antropologista kirjallisuutta. Valinnassa painotetaan, samoin kuin kotimaisen aineiston kohdalla, yhteyttä kansanomaisten kulttuurien ja muun henkisen perinteen tutkimukseen.
- Koti- ja ulkomaista populaarimusiikin tutkimusta hankitaan vähäisessä määrin – kiinnostuksen ensisijaisena kohteena on omaehtoisten populaarikulttuuri-ilmiöiden ja osakulttuurien tutkimus.

Kansan- ja etniseen musiikkiin sekä populaarimusiikkiin liittyvää kirjallisuutta on myös Sibelius-Akatemian ja Helsingin yliopiston kirjaston kokoelmissa.

KIRJALLISUUDENTUTKIMUS JA KAUNOKIRJALLISUUS

SKS:n perustamisvaiheessa sen yhdeksi keskeiseksi tehtäväksi määriteltiin suomenkielisen kirjallisuuden tukeminen ja kustantaminen. Tehtävän suorittamiseksi järjestettiin kaunokirjallisia kirjoituskilpailuja ja pyrittiin hankkimaan kirjaston kokoelmaan kaikki suomenkielinen kirjallisuus.

Kirjallisuudentutkimus ja suomenkielinen kirjallisuus ovat Seuran perustamisesta saakka kuuluneet kirjaston keskeisaloihin. Kokoelman karttuminen perustui aluksi lähinnä jäsenten lahjoituksiin. Kirjeenvaihtajajäsenten ansiosta kokoelmiin saatiin myös paljon kansainvälistä aineistoa.

Kirjallisuudentutkimus

Kokoelman kuvaus

Kirjaston kirjallisuudentutkimuksen kokoelma painottuu kotimaisen kirjallisuuden tutkimukseen. Kokoelmissa on kirjallisuudentutkimusta, kirjallisuudenhistoriaa ja suomalaisten kirjailijoiden elämäkertoja. Tieteellisen tutkimuskirjallisuuden lisäksi kokoelmiin kuuluu hakuteoksia, kirjallisuutta käsitteleviä esseekokoelmia, juhla kirjoja ja luovan kirjoittamisen oppaita.

1970- ja 1980-luvulla kokoelmiin tuli osin vaihtojen ja lahjoitusten ansiosta enemmän ulkomaista kuin kotimaista tutkimuskirjallisuutta. Kansainvälisen kirjallisuuden osuus on jatkuvasti vähentynyt, ja viime aikoina on hankittu lähinnä sellaista kansainvälistä kirjallisuutta, joka kohdistuu suomalaiseen kirjallisuuteen (ulkofennica).

Aineiston valintaperiaatteet

- Kotimaista kirjallisuutta käsittelevä kirjallisuudentutkimus ja kirjallisuudenhistoriat sekä suomalaisten kirjailijoiden elämäkerrat hankitaan kattavasti.
- Suomalaisten tutkijoiden julkaisemaa yleistä kirjallisuudentutkimusta hankitaan valikoiden.
- Kansainvälistä kirjallisuudentutkimusta hankitaan pieniä määriä tukemaan SKS:ssä tehtävää tutkimusta.
- Kirjallisuudentutkimuksen hakuteoksia ja käsikirjoja hankitaan tietopalvelun ja tutkimuksen tarpeisiin.
- Hankitaan kotimaisia kirjallisuuslehtiä ja kulttuurilehtiä, joissa julkaistaan kaunokirjallisuutta tai sitä käsitteleviä artikkeleita.

Kansainvälinen kirjallisuudentutkimus kuuluu Kansalliskirjaston ja Helsingin yliopiston kirjaston päävastuualueisiin, minkä vuoksi sitä ei juurikaan hankita SKS:n kirjaston kokoelmiin.

Kaunokirjallisuus

Kokoelman kuvaus

SKS:ssa on varsin kattavat kotimaisen kaunokirjallisuuden ja lastenkirjallisuuden kokoelmat, joita on johdonmukaisesti kartutettu seuran perustamisesta lähtien. Kokoelma on tutkimuksen kannalta merkittävä, koska vanhempaa aineistoa on vaikea saada käyttöön mistään muusta kirjastosta. Kattavuutensa vuoksi kotimaisen kaunokirjallisuuden kokoelma tarjoaa merkittävän lähdeaineiston suomalaisen kirjallisuuden tutkijoille. Kokoelman kartuttamisessa otetaan huomioon tutkimuksen tarpeet, mutta kokoelma palvelee myös SKS:n kulttuurilaitostehtävää.

Kirjastossa on laaja ja kansallisesti merkittävä suomalaisen kaunokirjallisuuden käännösten kokoelma, johon sisältyy suomenkielisten, suomenruotsalaisten ja suomensaamelaiden kirjojen käännöksiä. Käännöksiä on alkujaan saatu kansainvälisten vaihtosuhteiden ansiosta, nyttemmin niistä osa saadaan Suomen kirjallisuuden tiedotuskeskus FILListä, osa ostetaan.

Kotimaisen kirjallisuuden lisäksi kokoelmiin kuuluu ulkomaisen kirjallisuuden suomenkielisiä käännöksiä, ruotsinkielistä, vironkielistä ja ulkosuomalaista kaunokirjallisuutta. Näitä kokoelmia ei kuitenkaan ole enää 2000-luvulla juurikaan kartutettu.

Aikaisemmin kokoelmiin on hankittu kaunokirjallisuuden lisäksi kirjailijoiden kirjoittamia tietokirjoja, koska kirjailijoiden tuotannosta on haluttu antaa kokonaiskuva.

Aineiston valintaperiaatteet

- Alun perin suomeksi kirjoitettua kaunokirjallisuutta ja lastenkirjallisuutta sekä kotimaisen kirjallisuuden käännöksiä muille kielille hankitaan laajasti.
- Runoantologioita hankitaan tietopalvelun tarpeisiin.
- Kaunokirjallisia omakustanteita ei hankita aktiivisesti, poikkeuksena ovat merkittävän aseman saaneiden kirjailijoiden omakustanteet. Myös lahjoituksina saatuja omakustanteita voidaan ottaa kokoelmiin.
- Lasten kuvakirjoista hankitaan sellaisia, joiden tekijä on kirjoittanut myös muuta kirjallisuutta. Katselukirjoja ei hankita.
- Sarjakuvista hankitaan aikuisten sarjakuvaromaaneja ja -novelleja. Muita sarjakuvia ei hankita.
- Suomalaiden kaunokirjailijoiden suomentamia kaunokirjallisia teoksia hankitaan valikoiden. Muita maailmankirjallisuuden klassikkojen käännöksiä voidaan hankkia vertailevan käännöstutkimuksen tarpeisiin. Aikaisemmin suomalaisten kaunokirjailijoiden suomentamat teokset on pyritty hankkimaan mahdollisimman kattavasti.
- Hankitaan suomenruotsalaisten ja suomensaamelaiden kirjojen käännöksiä suomen kielelle ja muille kielille.

- Suomenruotsalaisia runokokoelmia hankitaan jonkin verran myös ruotsiksi.
- Hankitaan ulkomailla julkaistua suomalaisten eri kielillä kirjoittamaa kaunokirjallisuutta, jos kirjailija on syntynyt ja asunut merkittävän osan elämästään Suomessa ja on äidinkieltään suomenkielinen.
- Myös kveenien ja meänkielisten kirjailijoiden teoksia hankitaan valikoiden.

Helsingin yliopiston kirjasto hankkii kotimaista kaunokirjallisuutta monipuolisesti, mutta ei yhtä kattavasti kuin SKS:n kirjasto. Kotimaisen kaunokirjallisuuden käännöksiä on SKS:n kirjaston lisäksi laajasti vain Kansalliskirjaston kansalliskokoelmassa, josta sitä voi käyttää erikoislukusalissa. Laajaa lainattavaa kotimaisen kirjallisuuden käännskokoelmaa ei ole missään muussa kirjastossa. Lasten- ja nuortenkirjallisuuden hankinnasta tutkimuskäyttöön vastaa Helsingissä SKS:n kirjasto. Myös Tampereella sijaitsevaan Lastenkirjainstituutin kirjastoon hankitaan Suomessa julkaistua lasten- ja nuortenkirjallisuutta.

MUU KIRJALLISUUS

Kokoelmien kuvaus

Kirjaston kokoelmissa on monialaisesti humanistista ja yhteiskuntatieteellistä kirjallisuutta. Vanhimmassa aineistossa on kulttuurihistoriallisesti arvokasta tai Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran historian kannalta merkittävää kirjallisuutta eri tieteenaloilta. Uudempi aineisto on pääasiassa kirjaston keskeisalojen tutkimusta tukevaa lähialojen kirjallisuutta.

Sosiologian kokoelmassa on suomalaista kulttuurisosiologista tutkimusta sekä koti- ja ulkomaista teoreettista, metodologista ja tutkimushistoriallista kirjallisuutta. Suomen historian kokoelmissa on kulttuurihistoriallista kirjallisuutta, paikallishistorioita, elämäkertoja ja muistelmia. Lisäksi kokoelmissa on muun muassa kielitiedettä, estetiikkaa, filosofiaa, tiedepolitiikkaa ja tieteenfilosofiaa sekä kirjastoalan ammattikirjallisuutta. Koti- ja ulkomaisten yliopistojen, laitosten ja seurojen humanistisia julkaisusarjoja on saatu vaihtoina.

Aineiston valintaperiaatteet

- Lähialojen julkaisuista hankitaan valikoiden kulttuurien tai kirjallisuuden tutkimusta tukevaa kirjallisuutta.
- Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kustantama kirjallisuus hankitaan alasta riippumatta.
- Ajankohtaista kirjastoalan ammattikirjallisuutta hankitaan kirjaston omaan käyttöön.